

NARODNI LIST

izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Delovanje Narodne stranke v letu 1909.

(Poročilo tajnika Janka Lešničarja na glavnem zboru Nar. stranke v Celju dne 9. dec. 1909.)

1. Zakaj se imenujemo Narodna stranka?

Pregledati nam je na današnjem 3. glavnem zboru Narodne stranke vse naše raznoliko delo v minulem strankinem poslovnem letu, oceniti rezultat naših bojov in naporov, da si moremo ustvariti jasno in resnično sliko strankinega položaja, katerega smelo imenujem vsaj po velikem delu položaj slovenskega naroda na Spod. Štajerju. Ni namreč za našo bodočnost odločujoča tista politika, katero diktirajo na Slovenskem propovedniki mednarodnega klerikalizma, temveč tista, katero so si začrtali najboljši in najrazumnejši sinovi naroda samega. In te štejem mi med svoje pristaše in zato se imenuje naša struja z upravičenostjo in ponosom Narodna stranka. Pravim, da stojimo danes na 3. glavnem zboru stranke na mnogo realnejših tleh kakor smo morda stali na prvem: razpršile so se pene, odletele pleve in to, kar nam je ostalo, je čisto, kleno zrno, s katerim nam bo de trezno in premissljeno računati v bodočnosti.

Govornik razpravlja nadalje o splošnih političnih dogodkih v Avstriji in posebej v državnem zboru ter o tem, kako stališče je v posameznih slučajih zavzela Nar. stranka.

2. Deželnozbornske volitve. Poraz nemštva in štajercijanstva.

Lanski glavni zbor stranke dne 8. novembra je vočigled bližajočim se deželnozbornskim volitvam na Štajerskem storil sledeči sklep: **Izvrševalnemu odboru Narodne stranke se naroči, da stopi v smislu sklepa zaupnikov kler. str. z vodstvom kmečke zveze v dogovor zaradi častnega kompromisa.** — Gospoda moja, storili smo lani ta sklep po trezni prenenitvi našega narodnega in gospodarskega položaja, storili smo ga gotovo s strankarskim samopremagovanjem, ker smo stali še pod dušo pretresujočim utisom septemberskih dni — in končno, ker smo želeli narodu, da ga zastopajo v Gradcu samostojni, izobraženi ljudski zastopniki. Postavili smo kandidate v 6 okrajih, v 1 okraju splošne skupine, 4 kmečkih in v skupini slovenskih trgov. Borili smo se za 7 mandatov in smo dobili v kmečki in trški skupini 2.788 glasov proti 6.111 klerikalnim; osvojili smo si samo trški mandat za našega spoštovanega vodjo g. dr. Kukovca. Dočim so klerikalci mirovali, smo se borili mi tudi v nemških mestih in trgih, kjer smo postavili številne kandidate; v splošni skupini mest in trgov se je oddalo za našega kandidata I. Rebeka 1.013 glasov slovenskih delavcev, obrtnikov in malih posestnikov; ti glasovi so pri ožji volitvi odločevali. S parolo, katero je iz-

dala Narodna stranka za Horvateka, smo zadali spodnještajerskemu nemškutarstvu tako hud udarec, kakor ga že ni dobilo leta in leta! Z vstrajnim časnikiarskim bojem, na katerega je postala pozorna cela avstr. javnost, pa smo prisilili tudi poslance iz mestne cenzus-kurije Woschnagga, da je v največjo sramoto naših renegatov končno moral odložiti svoj mandat! Kot narodnjake nas mora veseliti dejstvo, da so doživeli štajercijanci pri zadnjih deželnozbornskih volitvah uničujoč poraz. V ptujskem volilnem okraju n. pr. so dobili proti 3.200 slovenskim glasom le 186—300 glasov! Südmarkine in pruske krone nimajo teka! Uspehi, katere je dosegel g. dr. Guido Serneč pri volitvah v mestni cenzus-kuriji, so tudi gotovo nad vse častni; dočim je bilo 7 nemških kandidatov izvoljenih z 2.400 glasovi, jih je dobil on 410, torej dobro šestino. Ta rezultat in pa uspeh volitev v slov. volilnih okrajih nam kaže, da mora tudi pri nas enkrat priti do proporcionalnega volilnega sistema; kajti, da dobi večina vse, manjšina nič, je ne le krivično, temveč naravnost nemoralno.

3. Vzroki klerikalne zmage.

Po dovršenih deželnozbornskih volitvah so klerikalci vpili, da nas več ni in so do neba povzdigovali svoje uspehe. Človeku se skoraj stidi, da bi se ukvarjal z vsemi tistimi sredstvi, ki so pomagala klerikalcem do zmage: podkupovanje volilcev, gostilniške pridige, grožnje z bojkotom, goljufanje z glasovnicami, denunciacije naprednih uradnikov in učiteljev, harangviranje zagrizeno nemških političnih uradnikov, sleparije na voliščih — to še niti niso najslabša. Ako se klerikalci s temi zmagami, ki ne pomenijo ničesar drugega kakor navaden političen rop in zločin nad našim kmečkim ljudstvom, postavljajo, kaže to vso njihovo moralno propalost in notranjo lažljivost na drugi strani pa vso protikulturnost in tiranstvo klerikalizma. Kdor ima odprte oči ta se naj nekaj nauči iz zadnjih volitev — in umel bo, zakaj je pričela peščica mladih ljudi tako ogromen boj, čemu tolike gmotne in duševne žrtve za politično delo in za naše časopise, katere mnogi v neodpustljivi lahkovernosti in lahkomišljenosti podcenjujejo. Toda glavnega cilja niso klerikalci dosegli: nas niso ubili in zasledovali jih bomo še hujše ko njihova lastna slaba vest naprej — v dež. zboru pa imajo zdatno kontrolo, g. dr. Kukovca; kako jih to peče, kaže dejstvo, da se je njihovo časopisje v deželnozbornski kampanji veliko zdatnejše bavilo z obrekovanjem g. dr. Kukovca ko pa z dogodki v zbornici sami.

4. Delovanje izvrševalnega odbora.

Dosedanje moje poročilo že kaže, da ima naša stranka biti boj na dve strani, proti Nemcem in vladi ter proti klerikalizmu. Proti klerikalizmu in nje-

govim plačanim agentom, pravim, in ne proti našim rojakom, katere so duhovniki politično zapeljali in se trudijo dan za dnevom, da nas naslikajo kot največje njihove sovražnike. Omenjal bom naše politično delo v tej smeri. Poleg pogostih sej izvrševalnega odbora, bilo je v minulem letu izven mnogoštevilnih posvetovanj 12 rednih sej, smo delali zlasti po shodih. Priredili smo minulo leto 94 shodov. Niso pa vračunjeni tukaj manjši volilni sestanki v času volilnega boja, o katerih ni bila mogoča natančna kontrola. Kako veliko je bilo napetje vseh sil zlasti celjskih naših somišljenikov v volilnem boju, kaže to, da smo priredili v volilnem boju na nedeljo 25. apr. nič manj ko 22 shodov naenkrat po celi deželi. Strankino tajništvo je odposlalo in rešilo 848 dopisov; pa tukaj seveda ni všteta velika privatna korespondenca predsednikova in drugih članov izvrševalnega odbora in tudi ne različne okrožnice in letaki. Ideal bi bil za stranko, da bi imela samostojnega tajnika, kateri bi se bavil s tajniškimi in osobito z organizatoričnimi posli; sklenilo se je lani nekaj podobnega, a je moral strankin tajnik po enomeščnem delu postati urednik. Organizatoričnega dela, cenj. somišljeniki, pa nam je uprav sedaj, ko bomo morali povsod zbirati svoje sile v bran in za naskok, nujno in prenujno treba. Želim, da bi se marsikomu nekoliko oglasila vest v tem oziru, kajti dejstvo je, da nas nikoli ne bodo ubili klerikalci, pač pa nas lahko politično ubije lastna lenoba in brezbriznost. Oglašajo se zadnji čas različni glasovi po bodoči obliki našega organizatoričnega dela; dočim so jedni za snovanje političnih društev, nekako po kranjskem ali socialističnem vzorcu, so zopet drugi za ohranitev sedanje proste strankine organizacije. Bodisi današnji občni zbor, bodisi bodoči izvršev. odbor bodeta imela v tem smislu odločevati, to tem bolj, ker najbrž ne bode novih volitev v drž. zbor in bo torej več časa za mirno organizatorično delo.

5. Občinske volitve.

Uveljavljali smo lani svoja načela tudi v obč. volitvah: zmagali smo v 14 občinah in v mnogih drugih dosegli znatne in častne manjšine. Imel sem že lani priliko povdarjati na tem mestu, da nikar ne zanemarjamo občinskih volitev! Tam imajo prvič naši kmečki posestniki priliko, da uveljavljajo doma v malem načela zdrave narodne in gospodarske politike, in kako je treba tega, mi ni treba še posebej praviti, drugič pa se budi splošno politično zanimanje in imamo s tem najboljši pregled o strankinih političnih pozicijah. Strinja se z menoj gotovo tudi glavni zbor, ako izrečemo vrlim kmetom, ki so se brez vsake pomoči borili za svojo stvar, najodkritosrčneje priznanje!

6. Časnikarstvo.

Naše časnikarstvo je ne le naše najboljše orožje v boju za strankina načela, temveč je tudi oživljajoč duh, ki neprestano budi zaspance k novemu delu, daje omagajočim svežih sil. Z njim stoji in pade naša stvar. V tem spoznanju se je odločila Narodna založba vkljub velikim in na prvi pogled malodane nepremostljivim oviram za izdajanje „Narodnega Dnevnika“. Ker sedim v njegovem uredništvu, se ne smatram za poklicanega, soditi o njem; čutim pa dolžnost in upravičenost znova in prav glasno opomniti vas, cenj. somišljenike, da vam bodi razvoj našega časopisja vedno na srcu, da mislite nanj vedno in ga podpirate duševno in gmotno. Bilo bi krivično in gotovo pogubno valiti velike žrtve na posameznike; časopis ni za enega, temveč za vse, skrbite torej vsi s Celjani vred zanj! Skrbite da dobi Nar. Dn. po N. l. čim več naročnikov in sotrudnikov, skrbite, da bode Nar. list čim mnogoštevilnejše hodil v vsako faro!

Nato še razpravlja poročevalec o raznih dogodkih minolega leta: o volitvah v graško trgovsko obrtno zbornico, pri katerih so Slovenci prvokrat nastopili in o naši zahtevi po samostojni trg.-obrti zbornici za Spodnje Štajersko; o nastavitvi nemškega šolskega nadzornika za Spod. Štajersko; o razmerah glede uradništva v drž. in deželnih uradih.

Delo v društvih.

Strankino stališče k narodno-obrambnemu delovanju C M D, katero se je letos osobito lepo pričelo razvijati na Sp. Štajerju, je znano isto tako kakor delo somišljenikov v C M podružnicah. Ne bode pa napačno na tem mestu omeniti nasprotovanje in blatenje klerikalcev edine naše obrambne organizacije, ki kaj za narod dela, ne nabira pa tisočakov za tajne volilne fonde kakor se to po vsej pravici predbaciva klerikalcem. Znano je tudi delo naših somišljenikov po narodnih društvih in Sokolih. Organizacija, pri kateri je stranka lanske leto odlično sodelovala, Z N D, krasno uspeva in upravljene letošnje septembereke prireditve kažejo, da je na potu krepkega razvoja. Ne morem dovolj priporočati č. somišljenikom, da naj pri tej organizaciji, ki je edino prava nepolitična podlaga vsemu našemu političnemu delu, z vsemi močmi sodelujejo.

Hitim h koncu. Nek pregovor pravi: ako je ta dober, je vse dobro. Moram vas namreč letos iznenaditi v svojem poročilu z veselo vestjo, da se je ustanovila napredna mladinska organizacija, ki je doslej priredila 14 večinoma krasno uspešnih shodov in ima že 10 delavnih pododborov.

Naša mladina se mora vzgojiti v narodnem in naprednem duhu, morajo vzrasti iz nje politično in stanovsko samozavestni možje, zavedne in pridne

gospodinje: očete so premagali za enkrat klerikalci in nemškutarji z lažjo, nepoštenostjo in nezavednostjo, sinovi bodo pa zapeljivcem ljudstva te udarce podvojeno vrnil!

To je kratek pregled našega dela v minulem letu. Pot naprej nam kaže naš program — držimo se ga vstrajno in neomahljivo! Delajmo in zopet delajmo: Narodna stranka se ni osnovala za to, da bi po klerikalnem vzorcu delila mandate kakim nepoštenim in koristolovnim ljudem — temveč za vzgojo našega naroda, za izboljšanje naših političnih razmer. Kakor hitro bode zadnji naš človek politično zaveden in samoodločno član slov. naroda, smo svoj vzvišen cilj dosegli.

Nečuvven škandal v Ljutomeru. Napad na slov. šolarje.

V Ljutomeru se je primeril 6. t. m. škandal, ki presega vse meje, ki mora vzbuditi vihar ogorčenja ne samo v vsakem Slovanu, ampak tudi v vsakem poštemem človeku. Ko so se vračali slovenski šolarji iz sedaj okoliške slovenske šole domu, so jih pri nemški šoli iz zasede napadli nemški učenci ter jih s gumijevimi cevmi in palicami neusmiljeno pretepali. Znani razgrajč, šulferajnski učitelj Voller, ki se je očitno divil temu prizoru, se je od svoje zagrizenosti dal zapeljati k dejanju, ki se mora imenovati čez vse mere impertinentno: mesto, da bi pokaral svoje divjake, vlekel je pretepe slovenske učence v nemško šolo in tam se je vršil prizor, ki kriči po osveti! Učitelj Voller in priklicani nemški policaj sta v prostorih nemške šole pretepe naša fanta s pestmi in palicami ter jih ranjene in krvave izpustila! O posameznostih poročamo po končani sodnijski razpravi.

Opozarjamo na ta nečuvven dogodek vso slovensko javnost, naše gg. poslance, ter z ogorčenjem protestiramo proti takemu nasilstvu! Slovenci zahtevamo odločno, da se odstrani takoj Voller iz šole, za katero moramo plačevati tudi mi, da ne bodo več naši otroci riskirali zdravja in življenja pred tako druhaljo! Spet se nam v jasni luči kaže prvotni in očitno glavni namen teh od države in dežele protežiranih šulferajnskih šol, vzgojiti iz otrok poštenih slovenskih starišev le zagrizene nasprotnike materinščine in nasilne sovražnike vsega, kar je slovanskega! Kaka je vrednost teh šol, spričuje jasno izrek neke tukajšnje nemške učiteljice: „Jaz ne upam dati svoje hčerke v našo (nemško) šolo, ker bi se mi znala skvariti!“ Oče enega gornjih napadalcev se je izrazil: „Jaz tega nisem kriv, taka je vzgoja na tej šoli! Zapomnite si dobro, slovenski stariši, ki pošiljate svojo deco v take šole: Pletete si bič, ki bo žvižgal svojčas po vaših lastnih hrbtih, nalagate si prokletstvo, na katerem bo trpel vaš lastni rod, vaša lastna kri!“

Iz političnega sveta.

u **Politični položaj** — je nespremenjen. Vendar se sodi o bodočnosti silno črno. Prevladuje skoro mnenje, da bo drž. zbor kmalu razpuščen. — Nemci nočejo popustiti, Slovani samosebi umevno ne smejo. — Bati se je pa tudi huđega odpora od strani kmečkih poslancev, ker Bienert hče spraviti pooblastilni zakon zaradi trgovinskih pogodb s tujimi državami pod streho. Tega agrarci nočejo pripustiti. Bienert grozi z razpustom.

u **V državnem zboru** se še vedno razpravlja o proračunu. Posebnega se ni zgodilo nič. Govoril je v petek dr.

Šušteršič, ki se je zavzemal za — uradniško ministerstvo.

u **Nemci** bodo gotovo slovenskim klerikalcem postavili lep spomenik hvaležnosti. Saj so jih baš ti rešili velike skrbi s tem, da so se izrekli zoper ministra-rojaka za Jugoslovane. Klerikalci, ki so proti takemu ministru, ampak zahtevajo, da se da Jugoslovanom eno sedajnih ministerstev, niso pomislili, da je minister-rojak nekaj stalnega, kar ni nikdar nobeno drugo ministerstvo. Če dobimo danes poljedelskega ministra, se zna čez en mesec zgoditi, da ne dobimo sploh nobenega ministra, in zopet smo brez zastopstva. Nemci so se baš ustanovitve stalnega mesta jugoslovanskega ministra-rojaka silno bali — in zdaj hvaležno obračajo oči h klerikalcem. Tako ti ljudje skrbijo za obrambo naših koristi.

u **Belgijski kralj Leopold** je nevarno obolel. Pričakuje se njegove smrti.

Božična številka „Nar. Lista“ bo nekoliko obsežnejša. Zato pozivamo trgovce in druge podjetnike, da vpošljejo božične in novoletne inserate! — Podpirajte naše podjetje!

Beležke.

Na delo za naše časopisje! Ako naši somišljeniki hočejo, da se „Narodni Dnevnik“ in „Narodni List“ kolikor mogoče izpopolnita, je njihova častna naloga, da nabirajo za oba lista novih naročnikov. V vsakem večjem kraju se da gotovo dobiti še par novih naročnikov za dnevnik, za „Narodni List“ pa v vsaki občini po 5, 10 in več. Izdelujejo se nabiralne pole, ki se bodo razposlale zaupnikom v najkrajšem času. Pozivamo pa vse somišljenike, kaj se že sedaj informirajo, kdo bi se še dal pridobiti kot naročnik. Če smatramo naše napredno časopisje za najuspešnejše strankino orožje v političnem in narodnem boju, je treba tudi, da vsakteri izmed nas v tem prepričanju vrši svojo dolžnost.

u **Čujte, slovenski kmetje!** V „Grazer Tagblatt“ je 5. tm. pisal neki naduti Nemec, naj bi se na državnih železnicah upeljalo za slovenske kmete in kmetice 4. razred, češ da niso sposobni se voziti v 3. razredu. Tako Vas, slovenski kmetje, zasramujejo tisti, ki so bratci Orniga, Linharta in „Štajerca!“

o **Štajerski deželni zbor** bode sklican decembra h kratkemu zasedanju, da reši proračun. Omenili smo že večkrat in je to že stara zahteva Nar. stranke, da se mora s slovenske strani enkrat korenito obračunati z zaprljivim in pristranskim gospodarstvom štaj. dež. odbora. Deželno uradništvo, Stiftingthal — in še marsikaj drugega bo prišlo na vrsto. Govori se, da pride k razpravi tudi zvišanje davka na pivo. Bilinjski se je zbal prevelikega odpora proti davku na pivo in ga je zrinil v deželne zbere. Razume se, da je Narodna stranka v smislu svojega sklepa na glavnem zboru v Celju nasprotna kakoršnemukoli zvišanju davka na pivo in bode to svoje stališče zastopala tudi v Gradcu.

z **Novi kolki.** S 1. januarjem 1910 pridejo glasom ukaza fin. min. z dne 20. oktobra t. l. v promet novi kolki, dozdajne kolkovne znamke, izdane leta 1898., pa izgube koncem marca 1910. veljavo.

d **Ljudsko štetje v l. 1910.** Raznu posl. Robleka se ni zljubilo nobenemu slovenskemu poslancu, da bi se zganil

v državnem zboru za odpravo dose-danje Slovanom naravnost škodljive prakse pri ljudskem štetju. Mi se vse premalo zavedamo velikega pomena, katerega imajo rezultati ljudskega štetja za nas v narodnovzgojnim in političnem oziru. Pri ljudskem štetju l. 1900 so razvili Nemci silno agitacijo, da bi zlasti zmanjšali — vsaj na papirju — naše narodne manjšine po spodnještajerskih trgih in mestih. Služinčadi in delavcem se je kratkomalo zapretilo z odpustom, ako bi ne navedli nemščine za občevalni jezik. Naj nam služijo skušnje iz l. 1900 v ponk! Prihodnje ljudsko štetje se naglo bliža in če že drugzega ni mogoče, naj se vsaj od vseh strani skuša naše ljudi poučiti, kake posledice ima ljudsko štetje in se naj pazi na nemške mahinacije!

z **Pirstinger** predava dne 19. dec. v nekem klerikalnem izobraž. društvu poleg Maribora. Sedaj je človeku jasno, zakaj se klerikalci niso branili njegovemu imenovanju!

z **Državi damo vse, a tej vladi nič!** Drž. posl. Pišek, katerega nočejo v njegovi najožji domovini rojaki niti poslušati (saj se še spominja na shod v Buzulji!) prodaja svojo modrost po Celju. V pondeljek je na kler. shodu pri črnem volu v Celju govoril o novih davkih in zaključil svoje modrovanje z besedami: Državi damo vse, a tej vladi nič! To se pravi z drugimi besedami: ako dobi jeden slovenski klerikalec ministerski portfelj, dovolimo vse nove krivične davke, trpimo mirno, da se slovenskim trpinom vzame zadnji vinar iz žepa. Ali ne? Škoda, da si klerikalci niso upali sklicati javnega shoda; prišli bi potem morda gaberski delavci vprašat Pišeka, ki baje „zastopa“ v Gradcu delavstvo, kaj misli o podraženju krnha!

Tečaj za babice se prične 1. febr. v Gradcu. Dež. odbor bode podelil tudi letos večje število ustanov za obiskovanje tečaja revnim obiskovalkam tečaja, ako se zavežejo, da bodo delovale najmanj pet let na Štajerskem izven Gradca in to posebno v krajih, kjer doslej ni babic.

Celjski okraj.

c **V Celju** je 11. tm. ponoči umrl sin g. notarja Detička, trg. uradnik Pavel Detiček, splošno priljubljeni in v društvih delavni mladenič, star 28 l. Prehladil se je bil v manevrih in si nalezal sušico. — Bodi mu zemljica lahka!

u **Predavanja „Zveze narodnih društev.“** Danes, 16. t. m., predava v celjskem narodnem domu g. Karl Kveder iz Št. Jurja ob j. ž. „O vzgojnim pomenu domačije in šole“. Začetek ob 8. uri zvečer. Pristop ima slehern Slovenec. V torek 21. tm. pa predava g. dr. Schwab „O nedostatkih človeških čutil“?

c **Poročil se je** 25. mm. gospod Franc Kocjan, uradnik pri glavarstvu v Celju, z gospico Anico Senica iz Celja.

Iz Št. Pavla pri Preboldu. Ob prav obilni udeležbi se je vršila v nedeljo 5. t. m. v prostorih tukajšnje šole Miklavževa slavnost. Na sijajnem vspehu gre v prvi vrsti zasluga gospodu Vidicu, nadučitelju v p., ki je v ta namen sam spisal in prikrojil igrokaz „Miklavžev večer“ ter vse vanj vpletene pesmice, ki so dajale igri še poseben mik in polet, spremljal se znano spretnostjo na harmoniju. Velecenjeni rodbini Zanierjevi, ki ob dobredelnih prireditvah vsikdar požrtvovalno sodeluje, bodi na tem mestu izrečena prisrčna zahvala za vsestransko pripomoč, zlasti pa še gospodu Zanierju samemu, ki je z njemu lastno ljubeznjivostjo nudil v odmorih izreden užitek s prikladnimi komadi na izvrstnem

gramofonu. Dražestnima režiserkama gđc. učiteljici Pianovi in gđc. Olgi Zanierjevi gre pohvalno priznanje in hvala na velikem trudu v svrhu eksaktne uprizoritve in nabave elegantnih kostumov. Vse igralko in igralci, veliki in mali, igrali so vrlo svoje vloge. Krasna je bila živa slika konec igre pri bengalični razsvetljavi: Miklavž z angeli in rogači ter mati z otroci. Prebitek se odda društvu za šolsko kuhinjo, kojemu predseduje nadučitelj g. Vidic. Vsem, ki so pripomogli do izbornega zabavno-poučnega in izdatnega gmotnega vspeha v imenu mladine iskrena zahvala! — Hvala tudi gosp. učitelju Pečarju, ki je prepustil harmoni, v ta namen.

u **Svečarji.** V gornjegrajskem okraju je razvada, da hodijo v zimskem času od vsake cerkve, tudi od podružnic, takozvani svečarji po vsem okraju in nabirajo bojda za sveče dotične cerkve vse, kar se jim da. Denar, žito, maslo itd. Ne mine skoro dan, da bi se ne ogalsil kak svečar od te ali one cerkve ali cerkvice. — Kmet sicer ne vidi rad svečarjev, vendar jim da „prostovoljni“ dar, ker ga drugače razupijejo kot brezbožca, liberalca in bogsigavedi kaj še.

To-da ne le iz domačega okraja so svečarji, temveč tudi iz sosednih pridejo v naš okraj beračit, kakor kaže sledeči slučaj:

Dne 4. tm. je prijel dva svečarja, cerkovnika in njegovega sina od Sv. Križa pri Belih vodah — okraj Šoštanj — ljubenski orožnik v Lučah in ju prignal k sodišču v Gornjigrad. Imela sta pri sebi čez 100 K nabrane denarja. Sedaj sta v preiskovalnem zaporu.

Mestni uslužbenel celjski so, kakor v obče znano, zelo drzni ljudje; obnašajo se pač tako, kakor jih je vzgojila vladajoča klika na magistratu. V petek popoldne je napadel znani mitničar Benesch na Ljubljanski cesti uglednega kmeta iz celjske okolice; ker mu ta ni dal takoj povoljnega odgovora, zagrozil mu je mitničar, da ga bo ovadil (menda radi razžaljenja uslužbene uradne osebe). Toda slavni mitničar je to pot slabo naletel. Kmet ga je čisto pametno zavrnil, da nima nikake pravice vstavljati ga na javni cesti, saj je dobro znan premožen posestnik iz okolice; ako mu kaj hoče, naj ga pusti pozvati na mestni urad; tam mu bo odgovoril, ne pa na cesti. Šla sta nato vsak na svojo stran, kmet samozavestno in ponosno, slavni mitničar Benesch pa z dolgim nosom.

c **Ponikva ob j. ž.** Pri nas že dalje časa nista zasedeni mestni definitivnega učitelja in def. učiteljice. Parkrat so se že razpisala razna učiteljska mesta v šmarskem okraju, a naši dve ne. Suplenti in suplentinje se vedno menjavajo — le na škodo ponka. Trpita pa tudi dve učiteljski moči, ki čakata stalnega nameščenja. Denar, ki bi ga dobili te dve moči, porabi seveda deželna blagajna drugje. Radi bi vendar vedeli, kdo je kriv temu zavlačevanju. Čujemo, da je načelnik kraj. šolskega sveta za razpis, da je okrajni šolski svet že sklenil razpis, da je okr. šolski nadzornik za to — kje je torej cokla? Ako do Božiča ne zvemo, da so storjeni potrebni koraki, bomo vprašali bolj jasno in razločno. — Več kmetov.

c **Rečica.** Našega gosp. kaplana uljudno prašamo, če je bilo 8. dec. ponoči kaj blata in teme? Ali je bilo „lušno“? — Kmet je.

c **Dramlje.** Po preteku 10 mesecev je vendar s polzevo hitrostjo namestnija v Gradcu volitev občinskih odbornikov potrđila. Cenjenim bralcem se naznanja, da vsled tega odpade nameravano treskanje. Župnik Ogrizek

je s svojim prizivom na celi črti pogorel in ima sedaj zopet priliko (celih) 13 nosov na vse kraje svojega grešnega trupla natakiniti. V prizivu je navedel reči, katere se niso nikdar godile, obrekoval je napredne volilce tako hudobno in nesramno lažljivo, da, ko ne bi po Pilatovo si rok umil in le rekel: ta mi je pravil, bi mu že posvetili v tisto luknjo, kjer je ričet glavna vsakdajna jed. — Človek, kateremu bi morala biti pravičnost nad vse, sumiči in obrekuje poštene ljudi, se ve kateri v njegov rog ne trobijo, prav hinavsko in jih obira do belih kosti. Poiskal je vzroke za razveljavljenje volitev na vseh krajih občine, navedel celih 13 vzrokov, (zaradi njih velezanimivosti bomo prihodnjic nekatere točke Ogrizekovega priziva navedli. Op. uredn.) pritožil se celo proti odloku c. kr. okrajnega glavarstva, deloval z vsemi štirimi posebno proti g. Jarnoviču z izrekom: „ako le tega iz odbora vržem, imam potem lakko delo.“ Vse ni nič pomagalo, nad Ogrizekovo hudobnostjo in farizejsvom je zmagala pravičnost. Ruvanje, obrekovanje, nemir, sovraštvo med sosedi in farani je edini cilj njegovega delovanja; a dan plačila mu ne izostane. Agitacija ob času volitve je njegov poklic, volitev je njegova slast, in bi se menda nebesom rajši odpovedal, kot pa v volitve se ne vtikal. Upoštevati noče pregovora, ki pravi: „Kar te ne peče, ne pihaj“, on je tako dolgo pihal, ko ga ni nič peklo, da se je sromak sedaj čisto opekel. Obžalujemo le, da ni bil zavarovan. Tako je sedaj vihar polegel; pri volitvi starešinstva upamo, da boče županom zopet izvoljen dosedajni, kateri uživa splošno zadovoljnost. — Volilec.

d Plesne vaje v Sokolskem domu v Gaberju so v najboljšem teku in njih obisk je vedno obilnejši, kar kaže veliko zanimanje za nje. Ker se prične jutri v četrtek ob 8. uri zvečer že s četvorko, opozarjamo, da se oni, ki se pozneje prijavijo, sploh ne morejo sprejeti, ker bi samo motili red in napredek. Vaje se vrše vsak torek in četrtek točno od 8. do 10. ure zvečer.

z Novega davčnega oskrbnika za Laški trg, Mastena, ki je prestavljen tje iz Slov. Bistrice, tako-le opisuje „Marb. Zeit.“ v dopisu o njegovi odhodnici: „Z odhodom Mastena nastane v naših vrstah velika vrzel. Četudi ni stal kot vojskovodja na bojnem polju (!), se je izkazal vendar za hrabrega in pridnega vojaka, kadar je bilo treba boja proti sovražnim Slovencem.“ — Laški Slovenci, sedaj veste, s kom bode imeli opraviti.

v Iz Trbovelj. V Trbovljah se je naselil nov občinski zdravnik gosp. dr. B. Žižek. Stanuje pri Goropevškem. Kakor znano, je g. dr. Žižek skozinzkoz naroden mož in izboren zdravnik za notranje bolezni, kakor tudi posebni mojster v zobozdravilstvu.

u Hrastnik. Opozarjamo še enkrat na gledališki predstavi („Županova Micka“ in „Pot do srca“) v nedeljo 19. tm. ob 3. uri pop. v posojilniški hiši na Dolu. Po predstavi prosta zabava v gostilni gospe Berte Peklar. Slovenci od blizu in daleč, pridite!

Mariborski okraj.

o Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo 19. t. m. se uprizori prvič na našem odru igrokaz iz rumunskega življenja „Valenska svatba“. — Ta igra se je z najlepšim uspehom igrala še po vseh velikih odrih, ter se je v Ljubljani v enem letu devetkrat ponovila. Upati je tedaj, da bode tudi našemu občinstvu kar najbolj ugajala. Nikdo naj ne zamudi prilike si jo ogledati, ker je radi težkih ulog, za katere je treba mnogo truda, ne bo mo-

goče tako hitro ponoviti. Pripravlja se za 9. prosinca 1910 „Veletarist“, burka v treh dejanjih.

o Iz Maribora. Deželno finančno ravnateljstvo ne rešuje slovenskih pritožb. Na pritožbo, ki jo je vložila slovenska stranka meseca majnika zoper odmerjenje davka, še doslej ni odgovora, pač pa tirja davčni urad že zadnji obrok.

d Mariborski nemški trgovci so podpisali 2.000 kron za Roseggerjevo ustanovo v prid nemšk. Schulvereinu. To so tisti ljudje, ki žive od Slovencev v mestu in okolici, kateri so še tako nezavedni, da bogatijo sovražnike svojega rodu in jezika!

o Iz Slovenske Bistrice. — Cerkveno vino na Ritoznoju se je po dražbi prodalo in je bila cena po 30 do 40 vin., na Tinji pa po 33 vin. — Sploh je novo vino dobro, prav pitno ker ni bilo gnjilega grozdja in je mošt tehtal 16 do 18°. Lansko vino priznane dobre kvalitete se dobi po 50 do 58 vin.

o Prestavljen je davčni oskrbnik g. Dolinšek iz Maribora v Feldbach. Zopet jeden v štajersko Sibirijo!

o Poskušen samomor. V policijskem zaporu v Mariboru se je hotela obesiti 20letna lahkoživka Horvat, doma iz čakovske okolice. Raztrgala je posteljno rjuho in se skušala obesiti, pa se je zanjka utrgala. Prišla je v zapor zaradi tatvine. — Izročili so jo sedaj okrožni sodniji.

o Zgubila se je viničarjeva hčer Marija Sternad iz Gačnika. Odšla je 13. m. m. proti Zgornji Sv. Kungoti in od tistega časa ni sledu o njej. Stara je okrog 17 let in slaboumna, ter trpi na epilepsiji.

d Krajni šolski svet v Št. Ilju v Slov. gor. ima sedaj slovensko večino, ker je mesto Fišerederja izvoljen Slovenec Freiham.

u Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Božičnica. V nedeljo dne 19. tm. ob 2. uri pop. se priredi v domači slovenski šoli božičnica. Obdarjenih bo 80 revnih otrok z obleko, drugi otroci pa dobijo druga koristna darila. Velecenjeni prijatelji šole in šolske mladine, spomnite se v veselih družbah in drugod naše šolarske kuhinje in božičnice, h kateri vas najljubneje vabita krajni šolski svet in šolsko vodstvo pri sv. Lenartu.

Spodnje Hoče. Mlekarna si hoče postaviti lastno poslopje. Obrta vrlo napreduje. Nekdo pa je hotel napraviti zgago. V „Štajercu“ je sklanfal dopis in trdil, da hočejo odpraviti gospoda Pauscha, ki je pravičen in pošten Nemeec in ki to podjetje posebno podpira. Dopis v „Štajercu“ se je izkazal kot lažniv. (Ali je to kaj posebnega in novega pri „Štajercu“? Op. uredn.) Drugi gospod pa se je na občnem zboru osmešil, ker je hotel to trditev nanovo segreti, a je dobil moralčno brco. — Domačin.

Brežiški okraj.

b V Brežicah se je naselil kot odvetnik naš vrli somišljenik dr. Ljudevit Stiker.

b Pri občinskih volitvah v Brežicah, katerih se Slovenci zaradi nepravilnosti volilnega imenika niso udeležili, so izvoljeni seveda sami pristni nemškutarji.

b Sv. Peter pod Sv. Gor. V „Sl. Gosp.“ z dne 25. nov. sem čital neumno klobasarijo od nas. Ne zdelo bi se mi vredno odgovarjati na od vseh klepetulj vkup znošeno prismođarijo, vendar moram dopisniku že povedati, da je g. dr. Kunej s svojim demokratičnim in gospodarskim delevanjem nam vsem priljubljen. Če pravi pisac, da hodi dr. Kukovec dr. Kuneja politike učiti, pa pravimo mi, da bi bilo dobro, če bi dr.

Korošec prišel večasi naše klerikalce, osobito kaplana, politike učiti. Vse, kar ni pri nas klerikalno, proglašja klerikalni mazač za nemškutarstvo in socialdemokratično. Jaz pa pravim, da so tukajšnji klerikalci skoro brez izjeme vsi nemštvu prijazni, celo nemškutarji. Da se dopisun „Slov. Gosp.“ spušča v puhlo besedičenje in psovanje, namesto da bi kaj spregovoril o naših gospodarskih zadevah, temu se pri poklicu dopisnika ne čudim. — Kmet, ki z brega v Šempeter gleda.

b Mihalovec pri Dobavi. Pri nas je dala Brežiška grajščina čistiti jarek preko naših travnikov iz jovsa, od česar pa ima samo ona hasen, a čiščenje moramo plačati mi. Nalčilo se nam je potom sodnije stroške tega čiščenja na vsakega 1 K 75 v. Vložili smo potom „ljudskega“ zastopnika dr. Ivana Benkoviča rekurz, a smo se pošteno nasmodili. Od 1 K 75 v je prišlo na vsakega K 11'50. Res krasno in imenitno smo bili zastopani in bomo zato še dolgo hvaležni Ivanu, „ljudskemu“ zastopniku, posebno zato, ker zna tako čvrsto za žep prijati. Gotovo nam je zato toliko osolil, ker gre iz Brežic v stran, da bode imel za rajžico.

o Občinske volitve v Sevnici se vršijo dne 17. in 18. t. m.

u Iz Podsrede. Po večletni odsotnosti sem se vrnil pred nekaj dnevi zopet v svojo rojstno župnijo. Obiskal sem prijatelje in znance iz mladih let ter se tudi z njimi v nedeljo podal v župnijsko cerkev k službi božji. Ko smo v trg dospeli, opazim na veliko začudenje, da je cerkveni stolp nekako okleščen. Prijatelji mi to stvar pojasnijo in reko, da je stolp, oz. streha v zelo slabem stanu in tako polagoma razpada. — Ko stopim v hram božji, so me presenetile krasno slikane šipe. Te so baje darovali: Matija Vanpotič, Jernej Podpečan, Jos. Štus, Franc Čerjak in več drugih. Pa tudi neki „Insbrack“ se nahaja med darovalci. — Želeti bi bilo toraj, da bi g. župni upravitelj še za popravo stolpa in nekaterih kapelic križevega pota na sv. Goro še nekaj tako darežljivih oseb, kot so gori omenjene — za to nujno potrebo pridobil.

Konjiški okraj.

iz Vitanja. Zakaj je tedaj še stara vitanjska posojilnica pri celjski »Zadružni zvezi«? Iz hvaležnosti. Ker se nam je vsilil boj, pa obelodanimo reči, o katerih smo do sedaj samo zaradi ljubega miru molčali. L. 1899. je pokojni dekan Žičkar (sicer čast pokojniku) vstanovil v Vitanji »Kmetijsko zadruge«, pravilno »konzum«. Seveda večšega vodje in pravičnega nadzorstva ni bilo; zato je prišel že čez 3 leta polom. Koliko kletvic se je takrat slišalo na ustanovitelja! Seveda, navadni zadružniki so odleteli s plačilom dvojnega deleža in odvetniškimi stroški. Druga pa je predla odbornikom, kajti odbor je dolgoval posojilnici samo na glavnici 19.370 K 29 h, h kateremu znesku pa še prištejmo od tistega časa do danes okroglo 7000 K obresti. Ali naj spravi posojilnica 3 do 4 konzumske odbornike na beraško palico, ostalim pa naj prizadene tudi ogromno gmotno škodo? Tako trdosrčna ni hotela in ni mogla biti. Sklenila je na svojem rednem občnem zboru 13. aprila 1905, da bo te terjatve naslednja leta deloma od rezervnega fonda, deloma od čistega dobička odpisovala. Ali ni to bilo dobrodelno delo? Da pa vsled tega čina tudi ona sama ni prišla v konkurz, ima se zahvaliti »Zadružni zvezi« v Celji, katera jo je izborno zastopala pred sodnijo. G. župnik pa je hotel pokazati na drug način svojo ljubezen do kmeta. Kmalu po svojem prihodu v Vitanje, je nekega dne ob-

deloval v župnišču sedaj že umrlega kmeta, naj bi se pri prihodnjem občnem zboru posojilnice stari odbor vrgel, češ »da bi ne vzela posojilnica konzumskih terjatev na-se, ampak naj te terjatve le plačajo kmetje«. Za te besede imamo na razpolago prič. Vsled tako velike kmečke ljubezni pa se je seveda morala ustanoviti »Kmečka hranilnica«. Ljudje pa se spogledujejo in povprašujejo: »Kaj, ali ni stara posojilnica tudi kmečka?« Da tedaj sedaj posojilnica ne more nič ali vsaj par kron letno darovati v razne dobrodelne namene, pove menda vsakemu razsodnemu človeku zgornje ogromno okroglo število 26 tisoč kron za tak majhen zavod. Pa naj zopet številke govore o dobrodelnih činih stare posojilnice. Od svojega obstanka do tega leta je razdelila v dobrodelne namene okroglo 9362 kron in sicer: v cerkvene svrhe 3225 K, za šole, dijaške kuhinje, dijaška podporna društva 4298 K. Za nakup cerkvenega vinograda je štela 745 K 86 h. Ostalo se razdeli na kmetijstvo, podpore po požaru in drugih uimih poškodovanim, za nakup žitočistilnega stroja, travniške brane itd. Pri ustanovnem zboru nove hranilnice se je tudi povdarjalo, da stara posojilnica »odira«. Do sedaj še ni sama od sebe spravila nobenega kmeta na kant. Stranke pa, katere se vkljub 3, 4, 5 kratnim opominom ne zavedajo svojih dolžnosti, pa se vendar morajo po drugej poti na iste spomniti. V obče pa se v ne posebno nujnih slučajih izvršujejo vknjižbe in tožbe po sodniji sami. Obresti pa dajate vi novi hranilničarji vlogam po 5 1/2 %, od dolžnikov pa jemljite 4 1/2 % obresti. Saj stroškov ne boste menda nobenih imeli, kakor se je navzoče ustanovitelje »farbalo«, ker bode nova hranilnica »državna«. Oi, srečni časi pridejo sedaj za Vitanje ker bodo eksekutorji menda kmalu za večno obrnili tej fari hrbet! — Mislimo, da smo tedaj dokazali neopravičenost ustanovitve tega novega razdiralnega zavoda. Le povejte javno odkritosrčno, g. župnik, da vam je šlo za nekatere vam neljube osebe, za dobičkarstvo in vladoželjnost, ker vas niso marali v odboru stare posojilnice, kjer bi bili radi po svoje zapovedovali. Saj ste pred kratkim nekemu v obraz povedali, da ste imeli toliko in toliko deležev, pa vas le niso hoteli voliti v odbor. Pa kako tudi? Takoj po vašem prihodu v Vitanje je pisal nek, posebno danes odličen pristaš vaše stranke v Vitanje pismo: »Varujte se Arzenšeka, njega ne v odbor posojilnice!« — Še nekaj! Ko vas je ono nedeljo posojilnični odbornik vprašal, ali ne hodijo odborniki redno v cerkev in vobče ali ne opravljajo svojih verskih dolžnosti, ste rekli: Kaj tol? Seveda, vsa resnična pobožnost ni nič vredna; le to je kaj vredno, ako se človek slepo pokori farovžu.

Resnica.

Občinski odbor v Stranicah pri Konjicah je sklenil protest proti nameravanemu vinskemu davku ter uposlal tozadevno peticijo izvrševalnemu odboru narodne stranke. Ta jo je izročil drž. posl. g. Robleku, da jo predloži na pristojnem mestu.

Ptujski okraj.

o II. slovenski kmetijski knjigovodski tečaj v Središču 19., 20. in 21. t. m. priredi g. Franjo Stajniko iz Ljutomera. V nedeljo 19. pop. ob 3. uri predava o kmetijskem knjigovodstvu v obče, 20. in 21. se vrše praktični zapiski najrazličnejših gospodarskih sprememb za eno gospodarsko leto, obračun čistega dohodka, proračun gospodarja in napoved osebno-dohodninskega davka. Število udeležencev je omejeno na 30; potrebno se je naj-

hitreje javiti g. Franjo Kočevarju v Središču, kateri preskrbi tudi prostor. Za ta velevažen gospodarski tečaj se pobrigajte posebno Središčani in okoličani. Javite se kmetje, kmetski sinovi in kmetske hčere.

p Ivanjkovec. Nismo kmalu tako nemnega članka čitali, kakor je bil oni v zadnjem „Slov. Gosp.“ iz Ivanjkovec, ali prav za prav izsvetinskega župnišča, v katerem skušajo blatiti novo požarno brambo. Toda, kaj hočemo družega zahtevati od pijancev, ki sami priznavajo, da gasijo le iz polnih sodov s pipami in litri. Frakeljne ste pozabili! Ni čuda, da smrdi ves članek skozinsko po alkoholu! Pregovor pravi: „Pijanec se izogni z vozom sena“, tudi mi pravimo tako.

p Mihalovec. Duševnemu očetu članka „Ivanjkovci“ v „Slov. Gospodarju“ zagotovimo, da imamo baš za njegovo vročo kri dovolj „vode“, ki je preostala — v seminarju.

Fürnspic.

u V posnemo. Postružnik Liza, bivša užitkarica v Rogoznici pri Ptuj, je sporočila za uboge otroke ljudske šole Ptujška okolica 20 K, katere je izplačala njena sododnica Liza Flor, posestnica v Podvincih. — Slava vrli ženi!

u Skrb za otroka. Na okoliški šoli v Ptuj dobi vsak šolski dan 62 najubožnejših in najpotrebnejših otrok vsak po 1 hlebec kruha. Potrebni denar darujejo Ptujski in okoliški Slovenci in Slovenke.

u Učiteljica, ki umeva svoj poklic. Gdč. Marija Luknar, učiteljica na okoliški šoli v Ptuj, je nabrala med Slovenkami in Slovenci v Ptuj 66 K za nakup materiala za ženska ročna dela ubogim deklicam okoliške šole. — Pojdite in storite tudi drugi tako!

u Za št. Lenartom v Slov. gor. ptujška okolica. Ustanovitev podružnice nemškega šulferajna na Bregu pri Ptuj znači začetek smotrenega germanizovanja 3 dosedaj slovenskih šolskih okolišev: hajdinskega, šentvidskega in ptujškookoliškega. Pri cerkvi sv. Roka zgradi nemški šulferajn spomlad 1910 petrazredno šolo ponemčevalnico za občino Breg, katere soloobvezni otroci 130—140 po številu so dosle obiskovali nemške šole v Ptuj. Da bodo novo petrazredno ponemčevalnico napolnili, napravili bodo divji lov na slovenske otroke hajdinske in šentvidske šole. Da se pa na mestnih šolah v Ptuj vzdrži sedanje število razredov oz. paralel vzlic odpada 130 do 140 brežkih otrok, se bode začela huda gonja na otroke slovenske okoliške šole, katera dasi šteje 9 razredov, je prenapolnjena in potrebna razširitve, ali naše dobro ljudstvo za kulturne potrebe nima niti smisla niti denarja. Rodoljubi, starodavni Ptuj z okolice postane čez 20 let drugi Maribor, ako boste samo vzdihovali pa nič žrtvovali! —

v Zaprli so v Ptuj kmetico Gabrovec iz Zg. Hajdine, ker je hotela izdati ponarejen kovani denar. Izgovarjala se je, da ga je dobila od nekoga trgovca z jajci in perutnino v mariborskem okraju.

v Smolo je imel. Minulo nedeljo je ukradel brezdelni mlinarski pomočnik Strasser pri Strašilu v Ptuj več perila in ga je hotel na Bregu v podružnici prodati. Tam so pa perilo spoznali in tička dali zapreti.

p Ukradli so neznan tatovi pretekli teden posestniku Zadravcu pri sv. Miklavžu blizu Ormoža kravo in telico. Poizvedovanja so dognala, da ste odgnane preko ogrske meje.

Razširjajte Narodni list!

Ljutomerski okraj.

l Od Malenedelje. Kako nastopa zadnji čas kuršinski usnar Kosi, to presega res že vse meje zdrave pameti. Ako ne tira v krčmi svoje prisvojene politike, pri kateri hoče biti pametnejši kakor vsak šolani človek, pa kriči in trdi, da pre vsi Slovenci živimo od Nemcev, pa da je on tudi Nemec, ker mu Nemci dajejo denar itd. Če ga človek sliši, bi mislil odkraja, da se možu rači pustnih šal, a ker se poleg tega huduje in dela grozensko resen obraz ter goni to venomer naprej, moramo končno misliti, da je prepričan o tem in da hoče tako bedasto mnenje vcepiti še komu drugemu. A ne boš Jaka! Vprašamo te samo, ljubi naš rojak — ki si sicer pre potoval dosti nekje po Nemškem — kdo pa ti daje v delo kože, če ne mi okoličani in mi še vendar nismo Nemci, ampak zavedni Slovenci, ki smo ponosni na svoje pokolenje, na svoj slovenski jezik in svojo zemljo, zato hočemo tudi čuvati in braniti proti vsakomur svoje narodne svetinje in svoja narodna prava, ker se zavedamo te svoje narodne dolžnosti, ti pa ne! Tako so nas učili v šoli, tako nas uče tudi izven šole možje, ki razumejo več, kakor oni, ki so hodili po Nemškem kot popotni rokodelčiči. Ako pa še bo g. Kosi naganjal take, narodna čustva žaleče burke po gostilnah tudi naprej, mu svetujemo, da začne pobirati kože v delo kje tam od Radgone do Gradca, potem bo služil v resnici nemški denar! — Vreden tovariš Kosiju je pre Franc Štuhec, posestnik z Bregov, ki se v gostilni javno hvali, da mu je baje pomagala Südmarka takrat, ko je bil zadet pri ptujski „šparkasi“. Tudi pozove svojega 14-letnega sinka, da izpije najprej poličnjak vina, potem pa mu mora pred vsemi gosti v krčmi slovesno obljubiti, da hoče biti vse življenje Nemec, nikoli Slovenec! No, če človek to vidi in sliši, potem mora imeti res dober želodec, da se mu ne obrne in Hvala bogu, da tako žalostnih zgledov popolnoma napačne vzgoje nihče, ki ima količkaj poštenja in sramu v srcu, ne bo posnemal. Ljudje pa k temu pravijo: Bog daj norcem pamet!

l Iz Logarovec pri Sv. Križu. Pred kakim letom se je v „Nar. listu“ izprožila misel, da bi se kje v Logarovcih postavila nova šola za to vas in nekatere sosedne kraje. To bi bilo zelo dobro, ker imajo sedaj otroci iz teh vasi, posebno iz Gajšovec res daleč v šolo, povrh pa še morajo hoditi skozi dolgo šumo. Ali ta dobra misel se sedaj menda nikoli ne bo uresničila, ker je deželni šolski svet dovolil šesti razred za šolo pri Sv. Križu. Krajni šol. svet pri Sv. Križu bi bil pri volji, narediti novi razred iz sedanjega stanovanja g. nadučitelja, temu pa plačevati na leto 300 K stanarine, ali pa mu končno postaviti novo stanovanje. Deželni šolski svet in g. nadučitelj pa zahteva novo šolsko poslopje, ki bi gotovo dobilo najmanj sedem razredov, da ne bi trebalo zopet tako hitro zidati. To pa ne gre v glavo kraj. šol. svetu, kjer ima odločilno besedo gosp. župnik; zato je vložil proti odredbi c. kr. dež. šol. sveta rekurz. Kako bo ga ministerstvo rešilo, še se zdaj ne ve. — Naj bo kakorkoli, velike stroške in dolg kakih 88.000 kron bi si k Sv. Križu všolane občine naprtile, ako zidajo novo šolo, dasi bi bilo tako poslopje lepo. Upanje, da bi dobili kdaj šolo v Logarovcih, seveda splava potem za zmirom po Ščavnici. — Pa vseeno še bi Logarovci dali občinam en nasvet. Ker število šolskih otrok pri Sv. Križu najbrž ne znaša dosti nad 400, bi lahko Staranovaves dala

kakih 35—40 šolarjev v Vučjo ves, kjer še imajo en razred prazen in bi jih — kakor je slišati — gotovo sprejeli. Ni treba družega, kakor da občinski odbor v Starivasi, to sklene. Šola pri Sv. Križu se potem precej izprazni in ne bo šesti razred več tako hitro potreben. Občina Staraves pa pri tem nič ne izgubi, ker stroške za novo šolo bi morala plačevati tudi, če ostane k Sv. Križu všolana, kajti nova šola tam je v tem slučaju neizogibna.

l Roparska morilec brata Anton in Franc Neubauer od Gor. Radgone sta 7. okt. tl. v Turjancih blizu Radinc umorila in oropala in v Muro vrgla 41 letnega Ploja, ki je nosil pecivo za kapeškega peka. Franc je bil obsojen na 20 let ječe, Anton pa na vislice.

l Iz Veržeja. Odkritje Vaudovega spomenika. Poročilo o tem se je sicer malo zakasnilo, kar pa naj blagovolijo čitatelji oprostiti. Tri tovariše si je izvolilo učiteljsko društvo pol. okr. ljutomerskega v odsek, ki se mu je poverila naloga, da postavi do konca oktobra 1909. grobni spomenik pokojnemu tov. Vinku Vauda, bivšemu nadučitelju v Veržeju, ki je lani dne 23. jan. atonil v valovih Mure. V to svrhu je jel odsek nabirati prostovoljne prispevke med člani domačega učiteljskega društva, pri kmetskem občinstvu v okolici, nadalje pa sta se na prošnjo prav lepo odzvali učiteljski društvi za šentlenarski in ptujski okraj; tudi nekateri gg. duhovniki iz bližnje okolice in razni prijatelji pokojnega oddaleč so stopili v vrsto darovalcev. Bodi vsem izražena iskrena zahvala! Tako se je kmalu nabrala potrebna vsota, in naš ljutomerski kamnosek Golobič je izklesal ličen spomenik, ki se je odkril dne 24. okt. tl. Udeležba domačega občinstva je bila številna, kar je bil najboljši dokaz, da ve ceniti zasluge pokojnikove, če tudi šele po smrti. Gosp. župnik Lovro Janžekovič je vodil sprevod na pokopališče ter izpregovoril presrečne besede v spomin pokojniku, omenivši prijateljstvo, ki ju je vezalo. Srca vseh prisotnih so bila ganjena. Gospod župnik, ki je znan kot blaga duša daleč naokoli, je pokazal tudi ob tej priliki svoje odkrite simpatije do učiteljstva. Srčna mu hvala! Potem je orisal tov. Cvetko v kratkih potezah mnogostransko delovanje pok. tov. Vauda v šoli, pri učiteljskem, pevskem, gasilnem, kmetijskem, godbenem društvu in v občini sploh — vedno nesebično in v blaginjo ljudstva. Poleg svojega čisto slabega gmotnega položaja pri mnogoglavni družini, je ostal vedno kremenit, neupogljiv značaj. Tako se z njegovo osebnostjo in delovanjem res strinjajo besede na spomeniku: „Bil je mož, značaj, ki nesebično deloval je narodu v blaginjo.“ Tak mož je res zaslužil spomenik na gomilo. Vsi, ki smo ga preživeli, pa: „pomnik postavimo mu tak, da vsaki skuša biti mu enak!“ — Naša čast in narodne koristi to zahtevajo od nas.

Iz Ljutomera. Ljutomerska čitalnica priredi 26. decembra na Štefanovo veliko tombolo s krasnimi dobitki. Prosi se še enkrat, da na ta dan druga društva v okolici ne prirede enake zabave.

d Za 40 letno zvesto službovanje je dobil g. J. Robič, šolski ravnatelj v Ljutomeru, častno kolajno. Častitamo!

Slovenjegraški okraj.

u Ljudska knjižnica v Šoštanju priredi v nedeljo, dne 19. tm. zabavni večer ob pol 8. uri v dvorani hotela „Avstrija“. Priredi se veseloigra „Telegram“; nastopi tudi mešani pevski zbor z mnogo mičnimi pesmicami. Vsi prijatelji prijetne zabave dobrodošli! Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Slovenci v tujini.

u Gradec. Tukajšnji Slovenci smo resno začeli razmišljati o tem, da si postavimo svoj „Narodni dom“. To je nujna potreba, ker gotovo je, da ne dobimo v Gradcu več nobene dvorane za naše prireditve. Pozivljamo vse odločujoče činitelje, da ne pustijo misli zaspati, ampak jo čimprej privedejo do uresničenja.

u Iz Gradea. V našem društvu „Domovina“ se je začelo prav živahno življenje. Govor članice ZSNM, tovarišice Terezike Vrečkove na sestanku v „Domovini“ 8. tm. je ljudstvo, ki ga je bilo natlačeno polno, naravnost elektriziral, in njene besede so padle na rodovitna tla. (Govor priobčimo v prihodnji številki Op. uredn.) Vsako nedeljo bo društvo kaj priredilo. Fantje in dekleta se pripravljajo za govore in deklamacije. Prihodnjo nedeljo 19. tm. bodo govorile in deklamirale tovarišice Marica Toplakova in Frančiška Habjaničeva. Kličemo vodstvu društva in vsem članom: Po tej poti naprej! Vedno več graških Slovencev se naj zbira pod okriljem „Domovine“. — Živeli!

v Iz Gradea. Imamo že precej dobro izurjene tamburaše, toda instrumenti so precej obrabljeni, ker je društvo že stare kupilo. Primanjkuje nam pa denarnih sredstev, da bi si vsaj nekaj instrumentov kupili. Obračamo se s prošnjo na naše požrtvovalne rodoljube, da bi nas podpirali v tem času, ker se imamo veliko boriti za obstanek v „najbolj nemškem“ Gradcu. Darovi se naj pošiljajo pod naslovom „Slovensko podpor. in izobr. društvo Domovina“, Stigergasse št. 2./1. Gradec. Prosimo druge liste za ponatis.

Vestnik

„Zveze napredne mladine“.

u Dobova. Očitali nam bodo gotovo starokopitneži, čemu da se nam je treba toliko brigati za javnost ter celo skušati, da se mladina združi, a vse to nas ne bo smelo strašiti. Živimo v prosvitljenem veku, ko je vsak posameznik takorekoč primoran kosati se z drugimi, če hoče, da se obdrži na površju. Ni naloga nas kmetskih mladeničev samo delo pri domu, na polju itd., temveč delo rok moramo združiti z delom razuma. Ne sme nam ležati na srcu samo to, kar ugaja našemu želodcu, temveč moramo skrbeti, da si zakladamo ter razširjamo duševno obzorje. Naobražen človek si bo znal priboriti pravic, ki gredo vsakemu človeku. Če bo naš narod duševno na visoki stopnji, si bo znal, dasitudi ni premožen, izposlovati boljšo bodočnost. Naobrazba je merilo blaginje vsakega naroda. — Slovenci smo. Sinovi malega, ali čvrstega naroda, zato mu bomo zvesti do groba. Če nas zanese pot v tujino med tuje narode, ne smemo zato svojega manj ceniti. V marsikom ta čut še ni dovolj razvit, a če se bomo izobraževali že kot mladeniči, se bo, kar je čisto naravno, razvil narodni čut in ne bo se več tujec šopiril na naših tleh, obogatel z našim denarjem; mi bomo dvignili naše, sedaj še k tlom se sklanjajoče glave kviško in s slastjo in ponosom v srcu bomo gledali, kako odhaja z naše domače grude tujec za tujcem. Ni še tako blizu ta čas, a glejmo mi mladeniči, da ta čas napoči prav gotovo, ko nastopimo v življenja kot samostojni možje. — Mladeniči, z jasnim čelom ter roko v roki! — To Vam kliče kmetski tovariš.

v Pri Sv. Bolfenku pri Središču se je 12. tm. vršil sestanek mladinske organizacije, ki je krasno uspel. Zaradi pomanjkanja prostora poročamo o njem šele prihodnjic.

m Griže. „Slov. G.“ piše, da smo griški mladeniči le vsled drugih? „voditelj“ priredili shod v Grižah. Kako grda laž! Mar misli „Sl. G.“, da mi napredni griški mladeniči in mladenke nismo toliko zmožni, da bi sami prirejali shode? Potem nas pač sodi po svoji klerikalni mladini, ki drugače ne more ničesar napraviti, kakor če duhovniki pomagajo. Dalje pravi „Sl. G.“ da smo govorniki s strahom nastopili. O ti revše duševno! Strah si dobil pač menda ti, ker nitiza prvo št. „Slov. G.“ nisi mogel napisati „poročila“. — Pa pravite, da ste vi najbolj pobožni in sveti. Seveda, če je človek pri vaši stranki, je pa že svetnik. A nedavno sem bil na nekem klerikalnem shodu, kjer so se klerikalni mladeniči tako pridušali, da je bilo mene — „liberalca“ — sram in strah. Tako je vaše „izobraževalno“ delo! Nekoč me je neki bedasti klerikalec učil, naj ne čitam ne knjig ne časopisov, če hočem biti kedaj dober kmet. Seveda ga nisem ubogal — in hvaležen sem sam sebi. — Napredni mladenič.

m Iz Kapel. V št. „Nar. L.“ z dne 2. tm. ste nekaterim dekletom, ki so se udeležila našega mladinskega shoda v Župelevcih, delali krivico, ker ona niso šla na shod radi tujih fantov, ampak privedlo jih je navdušenje do organizacije k temu, da so javile pristop k društvu. Želimo le, da bi vzgled teh mladenk posnemala še druga dekleta; potem smo si svesti boljše bodočnosti. Živela dekleta, ki so pokazala, kako visoko cenijo mladinsko organizacijo! — Več naprednih Kapelskih mladeničev.

d Lažnjivost „Slov. Gospodarja“. „Sl. G.“ piše, da je prepričeval urednik Lešničar v Podlogu kmečke fante, da žive duhovniki ne od njegove, pač pa od — kmečke milosti. Urednika Lešničarja pa niti ni bilo na shodu v Podlogu temveč se je mudil isti dan v Gornjemgradu. V ostalem pa verjamemo, da je duhovniškemu listu neprijetno, ako se širi tako mišljenje med kmečkim ljudstvom. Če bodo gg. duhovniki tako zelo ljubili — neresnico, se utegne zgoditi, da jim kmečko ljudstvo svojo milost odtegne.

Mladinski shod v Gotovljah minolo nedeljo je sijajno uspel — vkljub misijonu v Žalcu. Prišlo je nad 100 vrljih mladeničev in deklet. Izvolil se je tudi pododbor. (Natančno poročilo v prihodnji številki, ker nam danes — žal — primanjkuje prostora. Op. uredn.)

Iz Savinske doline. Ne zdi se mi sicer vredno odgovarjati »Slov. Gosp.«, a zadnji čas prinaša take bedarije in laži, da moram zopet ziniti. Piše zopet o našem mladinskem shodu v Žalcu. V prvi številki po tem shodu je priznal, da nas je bilo tam 300. Zdaj 9. dec., (menda nima drugega pisati!) se zopet zaganja v ta shod in pravi, da nas je bilo tam komaj 120, kmečkih fantov komaj 50, kmečkih deklet pa še 5 ne. Lažnivec! Samo iz grižke fare sem naštel 9 naprednih kmečkih deklet in tudi fantov precejšnje število. Od drugod pa jih je bilo še po več. Dalje pravi »Slov. Gosp.«, da 300 kmečkih fantov in deklet iz cele Spodnje Štajerske ne spravimo skupaj. Kdor piše take oslarije, smatra pač menda celo Spodnje Štajersko za eno vas, ali je pa slep, ali pa noče videti. Mar misli »Slov. Gosp.«, da bo nas z lažmi pokopal? Ali ne vidi, da s tem sam sebi škoduje? Marsikateri je bil klerikalec, a zdaj ko vidi, kako laže »Slov. Gosp.«, se mu je zagrinjalo odprlo in je sprevidel. Nam je prav, če se po njih zasluzi uresničuje pregovor: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade! Nam slovenskim naprednjakom, »Zvezi slov. napredne mladine« kopljejo jamo

— pa bodo sami vanjo telebnili. Le napadajte nas, gospoda, še naprej, to nam je le vzpodbuda pri našem delu. Živeli naprednjaki, živela naša mladinska organizacija! — Napredni mladenič.

Mladinski shod v Podlogu pri Št. Petru v Sav. dol. se je nadvse dobro obnesel. Vkljub slabemu vremenu in Jančičevim spletkam je bila Sedminekova gostilna do zadnjega kota natlačena. Zbralo se je nad 50 mladeničev in mladenk; prišlo je tudi nekaj naprednih kmetov, ki so vestno sledili našim vrlim govornikom. V imenu »Zveze slovenske napredne mladine« pozdravi tovariš Miha Sedminek zbrano mladino. Govori nakratko o potrebi današnjega shoda, ter otvori zborovanje. Tov. Golavšek iz Griž govori o izobraževanju šoli odrasle mladine. Govornik spodbuja mladino, kako se naj organizira in kako naj trdno stoji na svojem braniku; naj se ne sramuje pristopa k organizaciji, če tudi nasprotniki žugajo z vsem mogočim. Proč z jerobstvom! Mi gremo naprej po potu izobrazbe itd. Navdušeno odobravanje in živio-klici! Tov. Kunej iz Celja govori o poštem programu »Zveze«, o ciljih šoli odrasle mladine, ter kako bode »Zveza« skrbela za nadaljni pouk, bodisi v obrtnem ali v agrarnem oziru. (Odobranje.) Nadalje govori, da bode »Zveza« skrbela kolikor mogoče za dobre, poštene in narodne mojstre, da se mladina ne popači s ponemčurenjem itd. Opozarjal je stariše, naj ne branijo svojim otrokom učenja; naj privoščijo otrokom boljši kruh, ko ga sami imajo. Govornik se še ukvarja z delovanjem pododбора, z društvenimi znaki itd. Tov. Štefančič govori o starem slovenskem geslu »Svoji k svojim«! Proč s polovičarstvom! nihče ne more pri dveh strankah sodelovati. Naši zvezarji so bili deloma vsi nemškutarji, ko je še vladala v Št. Petru. (Sramotno!) Ponižno so hlapčevali, kakor še danes hlapčujejo. Kaj pa je povod temu jerobstvu? Premalo ali pa nič čitanja! Shodi se jim pod smrtnim grehom prepovedujejo. Tako vzgojeni ljudje se ne brigajo za drugo, nego za alkohol. Tam, kjer je steklenica opojne pijače, ples, kvartanje in druge take neumnosti, tam je njihova šola; za vse drugo imajo otrplo srce. Ta gnusobna malobrižnost mora izginiti. Mladenič in mladenka! pristopita k »Zvezi«, ona ima lep program, ki se glasi: Proč z alkoholom, ponočevanjem in ponižnim hlapčevanjem! Mi smo napotu vsestranske izobrazbe, ki nas bo pripeljala do boljše bodočnosti. Bodimo narodnozavedni in skazimo se povesod, da smo iz prepričanja pri stranki, v kateri se nahajamo. Slovenec naj ne prestopi nemčurskega praga, ne nosi svitlih kronic pijavki naše slovenske zemlje, na kateri moramo biti mi gospodarji. To bo pa mogoče le, ako bodo »zvezarji« spregledali in nehali sčuvati Slovence zoper brata Slovence. Dragi klerikalec, vedi, da med tem ko Ti delaš prepir in zatiraš sobrata, ne drži nemčur svojih rok križem, ampak dela na vse kriplje, ter nam meče vrv na vrat; smehljajočim obrazom se zahvaljuje naši politikujoči duhovščini, ki mu tako »požrtvovalno« nakopava pot do belega kruha, med tem, ko Slovenec včasih nima niti črnega. Mladina, pridno se organiziraj, da nam bode mogoče napraviti veliko armado, da bomo pogazili pod zastavo »Zveze« vse nemčurstvo, vso zagrizenost in ponižno hlapčevanje. Takrat bomo lahko rekli: na slovenski zemlji sem svoj gospod! (Odobranje.) Tov. Krajšek iz Ložnice izreka najprisrčnejši pozdrav v imenu tamošnje mladine, ter želi mnogo vspeha tukajšnjemu pododboru. (Živio klici!) V debati govori tov. Kunej o

župnikovem prizadevanju glede shoda. Čutil je potrebo oznaniti iz prižnice, da bo imel vsak udeleženelec smrtni greh. (Smešno!) Omenja še lažljivo izmišljotino župnika, ki pravi ljudem, da smo pri stranki, ki pravi, da je vera strup. Mi pa pravimo, da bomo verni ko Jančiča več ne bo in smo bili, ko ga še ni bilo! Govori še tov. Golavšek in spodbuja, naj se tesno oklenemo knjižnic, naj pridno čitamo »Narodni Dnevnik« in »Narodni list«. »Brigajmo pa se prav posebej za narodno gospodarstvo, za umno kmetovanje, za vse stroke kmetijstva. Po dolgih živio klicih se zahvali predsednik vrlim govornikom za njihove zlate in jedrnate besede, katere bodo rodile stoterni sad ter zaključi mirno zborovanje. Vrlji govorniki so želi obče priznanje. Po končanem zborovanju se razvije živahna zabava s petjem in medsebojnim pogovorom. Pri zabavi je nabrala Micika Podmenikova 7 K za sklad mladinske organizacije. Bodi nji in darovalcem hvala! Seveda ni manjkalo pod okni župnikovih »brzobjavnih« organov, raznih tercijalk in tercijalov. (Dober tek, hinavci!) — Želimo še mnogo takih shodov. — Pododbor »Zveze slovenske napredne mladine«, Sv. Peter v Sav. dol. — Mihael Sedminek.

Jz raznih slovanskih krajev.

u Rop. V Melincivas ob cesti katera vodi iz Varaždina v Varažd. toplice, so nepoznani roparji prišli po noči 2. tm. k tamošnjemu krčmarju in zahtevali od njega denar. V slučaju brambe so mu žugali zubojem. Krčmar je moral dati vso gotovino 2200 K, na kar so roparji odšli. Govori se, da so bili cigani.

u Vlom. V vasi K. blizo Varaždina vlomili so tatovi v trgovino nekega Kleina, ter odnesli blaga v vrednosti od 1600 K.

z Slovenskemu društvu čebelarjev je dovolilo poljedelsko ministerstvo državne podpore 1000 K.

z Skrajna neprevidnost. V Gornjušah pri Bohinju je 2. t. m. hotel Martin Svaja p. d. Mlakar nekaj razstreliti. Imel je že prejšnji dan v neki posodi pripravljene dinamične patrone. Ker so mu primrzile, je šel k ognjišču, da bi jih odtajal. A patrone so eksplodirale, ubile njegovo ženo in troje otrok, njegovo sestro pa težko ranile. Tudi Svaja sam je nad trebuhom ranjen.

o Strela v cerkvi. V četrtek je udarila strela v farno cerkev v Rovinju ravno ko je duhovnik bral slovesno mašo. Udarila je v kor pri oltarju, švignila povprek po cerkvi in izginila pri zvonici. Navzoči farani so bili neznansko razburjeni, dasi se ni nikdo ponesrečil. Pač pa je napravila strela drugače mnogo škode in to v poldrugem letu že tretjič. V času, odkar je vojaška telefonska žica pritrjena na zvoniku, strela večkrat zaide v cerkev.

o Slovenska kmečka stranka na Gorškem je izvolila na občnem zboru 6. t. m. I. Mermoljo iz Vrtojbe za predsednika.

Obrtni vestnik.

Pospešenje postopanja pri obrtniških prijavah. Po obstoječih določbah se lahko takoj po prijavi obrti z obratom prične in tako dolgo nadaljuje, tudi če postavne zahteve niso izpolnjene, dokler se obratovanje ne prepove. Zato je trgovsko ministerstvo potom deželnih političnih oblasti pozvalo obrtne oblasti I. inštanca, naj prijave obrti čim najhitreje rešujejo, da se prepreči konkurenca postavno morebiti nekvalificiranih oseb. Potrebne preiskave se naj izvršijo čim najhitreje. Rešitev prijave se vsled postavno pred-

pisanega zaslišanja zadruga ne sme zavleči. Tudi se je naročilo obrtnim oblastim, da morajo v slučaju, če se obenem s prijavo ne doprinese tudi dokaz usposobljenosti, obratovanje takoj prepovedati in ne čakati do rešitve morebitne prošnje za dispenc. Vsakokrat, če se napravi komu obrtni list, se mora obenem obvestiti zadrugo o podelitvi dovoljenja za obrt, da se ji tako omogoči imeti člane zanesljivo v evidenci in da lahko postopa proti onim, ki neupravičeno obrt izvršujejo. Obrtne oblasti so dobile tudi ukaz, da morajo proti takim neupravičencem z vso strogostjo postopati.

Cerkvene pristojbine ali štolnina.

Dalje.

Za oklice:

I. oddelek (veliki kmetje)	84 vin
II. " (srednji ")	63 "
III. " (mali ")	42 "
IV. " (kočarji ")	21 "
V. " (delavci, posli, dninarji itd.)	10 1/2 vin

Za poroko (venčanje):

I. oddelek (veliki kmetje) 2 K 10 vin	
II. " (srednji ") 1 K 57 1/2 "	
III. " (mali ") 1 K 05 "	
IV. " (kočarji ")	63 "
V. " (delavci, posli, dninarji itd.)	42 "

Za oklice in poroko skupaj mora torej plačati veliki kmet 4 K 62 vin, srednji kmet 3 K 46 1/2 vin, mali kmet 2 K 31 vin, kočar 1 K 26 vin, delavec, posel, dninar 73 1/2 vin.

Mežnarju ali cerkovniku se plača:

V I, II in III. oddelku	35 vin
v IV. in V. "	17 1/2 "

Za krst otroka ni plačati nobene pristojbine.

Krst je torej brezplačen. Brezplačen je nadalje blagoslov ali vpeljanje matere po porodu (porodnice).

Za pogreb:

	Pod 9 let	Nad 9 let
I. oddelek	1 K 01 vin	2 K 10 vin
II. " "	70 "	1 " 05 "
III. " "	35 "	63 "
IV. " "	28 "	42 "
V. " "	14 "	21 "

Poleg tega se plača:

Vsakemu k pogrebu posebej zahtevanemu duhovniku 1 K 5 vin.

Spremljevalcu ali duhovnemu ministrantu 52 1/2 vin.

Če se jih ni zahtevalo, ni treba nič plačati.

Zahtevanemu posvetnemu ministrantu 10 1/2 vin, in nosilcu križa tudi 10 1/2 vin.

Za krstni, poročni in mrtvaški list:

I. oddelek	82 vin
II. "	63 "
III. "	42 "
IV. "	28 "
V. "	14 "

Šolniku ali kantorju:

	Pod 9 let	Nad 9 let
I. oddelek	35 vin	70 vin
II. " "	25 "	35 "
III. " "	14 "	21 "
IV. " "	7 "	14 "
V. " "	3 1/2 vin	7 "

Pevcem za navadno petje pri pogrebu: I, II in III. oddelek 42 vin IV. in V. " 21 "

Za peto koralno mašo-zadušnico:

Župniku 2 K 10 vin vsakemu levitu, ki se ga zahteva 82 " duhovnim ministrantom, če se jih zahteva 42 " vsakemu posvetnemu ministrantu 10 1/2, koralistom ali na koro pevajočim duhovnikom 4 K 20 "

Dalje prihodnjič.

Gospodarski paberki.

Imenik v graški razstavi odlikovanih živinorejcev.*)

Za muricodolce.

Častne nagrade, srebrno kolajno in diplomu: Janez Katič (Rigonci-Brežice), Franc Četin (Sela-Brežice), Jožef Span (Golobinjek-Sevnica), Mart. Radej (Kladje-Sevnica).

Denarne nagrade:

Za bike: državna darila: 80 K Jožef Span (Golobinjek-Sevnica); 60 K Ignac Mencin (Zabukovje-Sevnica), 40 K Franc Četin (Sela-Brežice), po 30 K Miha Senica (Senovo-Sevnica), Franc Klenovšek (Podgorje-Sevnica) in Janez Vidmajer (Padež-Sevnica).

Za krave: državna darila: 60 K Janez Katič (Rigonci-Brežice), po 50 K ravnoisti in Franc Skala (Staravas-Videm), po 40 K Silvester Vraga (Planina-Sevnica) in Franc Gračner (Poklek-Sevnica), po 30 K Janez Pavlovič (Armeško-Sevnica) Peter Peterkovič (Mostec-Brežice), Blaž Pečnik (Brežice), Jožef Šribar (Staravas-Videm) in Miha Činžar (Hrastec-Sevnica).

Za telice: deželna darila: 40 K Dominik Ribič (Kališovec-Sevnica), 30 K Janez Starkl (Sevnica), po 20 K Jožef Žvegljič (Planina-Sevnica), Franc Žnidaršič (Rakovec-Sevnica), Jožef Gašparin (Mihalovec-Sevnica) in Jožef Balon — (Bizeljsko-Brežice).

Za vole: deželno darilo 80 K Martin Radej (Kladje-Sevnica).

Za pincgavsko pasmo.

Častne nagrade: Graščina Podlehnik (last štajerske hranilnice, kateri se je prisodilo 7 najboljših daril, a jih je v korist kmetiskim posestnikom odklonila), prvo državno zlato kolajno in diplomu; bikorejska zadruga v Središču za kolekcijo treh bikov srebrno državno kolajno in diplomu.

Denarne nagrade:

Za bike: državna darila: 80 K bikorejska zadruga v Središču, 60 K Blaž Toplak (Spuhla-Ptuj), 40 K Janez Šegula (Hlaponci-Ptuj), po 30 K bikorejska zadruga v Središču, Lovro Petovar (Ivanjkovci) in še bikorejska zadruga v Središču.

Za krave: državni darili 40 K Ivan Kočevar (Središče), 30 K Lovro Bauman (Središče).

Za telice: deželna darila 40 K Jakob Cvetko (Podvin-Ptuj), po 20 K Jožef Ornig (Ptuj), Juri Kuhar (Ptuj) in Lovro Bauman (Središče).

Volov in telet rejci pincgavske pasme niso razstavili.

Precej obširen je torej imenik razstavljalcev in veliko živinorejcev se je vračalo veselih in zadovoljnih nazaj domov, dasi nas je komisija pri darilih za eno tretjino prikrajšala. Gornji Štajerci so imeli prva darila po 120 K, mi Spodnještajerci pa samo po 80 K. Nekaj živinorejcev je svojo živino na razstavi prav dobro prodalo, n. pr. dorašene preteške bike. Tako je dobil Jožef Kmetec od Konjic za najboljšega bika 690 K (po 84 vin kg žive teže), Jožef Šribar za svoje najboljše vole 1900 K. Za plemensko kravo se je ponujalo 600 K.

Darila so se 28. sept. svečano razdelila. Delil jih je odbornik kmetijske družbe dr. Klusemann v zastopstvu dež. glavarja. Pozdravil je najprej v toplih besedah vse živinorejce, pohvalno omenjal njih trud in delo, ki kaže na umnost spodnještajerskih živinorejcev, pozdravil je pa tudi potovalna učitelja Jelovška in Zupanca, ki sta s svojim poukom mnogo pripomogla k lepemu uspehu. Nato so se razdelila še častna in denarna darila nekaterim možem, ki so v prid živinorejce mnogo storili, med njimi potovalna učitelja Jelovšek in Zupanc.

Dne 29. sept. smo odpotovali nazaj. Od razstave same smo imeli pač malo dobička. Darila so bila nizka, zamudili smo cel teden, tudi živina je vsled naporne vožnje trpela in oslabela. Vendar nam ni žal, ker zanesli smo sl. ves naše živinoreje tja v nam Slovencev tako sovražni Gradec. Saj se ti gospodje niti toliko niso potrudili, da bi nam bili preskrbeli 50% popusta pri vožnji, da bi se bili naši kmetovalci lažje in v večji množini

razstave udeležili. Od naše strani pa so n. pr. vozili posebno znižani vlaki dne — 30. sept. in 3. okt., ko nas že davno več ni bilo tam.

Živinorejci pa so se mogli na tej razstavi tudi dodobra poučiti, kak razloček je, če se živinorejec poprime ene pasme živinoreje ali pa če vzame vsakega „močerada“ za pleme, če le z repom miga. Poprijeti se je treba okrajne pasme živine. Taka živina — kot čisto pleme — ima tudi čisto drugo vrednost kakor pa mešana pasma. Držite se tega, slovenski živinorejci, in videli boste, da je v Vašo korist.

Na svidenje pri morebitni prihodnji živinski razstavi!

Vinko Steiner,

Gorica p. Petrovče.

O važnosti in gnojenju travnikov.

Kakor je dandašnji važna panoga kmetijstva živinoreja, tako bodi naša skrb pridelovati dosti in dobre krme. Ako pa hočemo pridobiti si dosti krme, moramo za oskrbovanje travnikov mnogo več storiti, kakor smo dosedaj.

Vsako leto tugujemo o pičlem pridelku krme in marsikateri izmed nas si je sam kriv. Ako bi mi travnike bolj gnojili, takorekoč obdelovali, dosegli bi prav vzgledne vspehe; kakor lahko z gnojenjem njivske pridelke povzdignemo, tako lahko tudi na isti način pri travnih rastlinah več dosežemo.

Kako ugodno vpliva gnoj oziroma gnojnica na travniku, je že gotovo marsikateri med nami opazil. Pogledmo take prostore, kjer se gnojnica steka, kako bogate košnje se doseže; in vendarle se v tem oziru tako malo stori.

Ako človek opazuje naša gnojišča, kaj vidi? Da dež spira gnoj, od katerega se gnojnica mnogokrat odteka po cestah in potih; če bi vedeli naši gospodarji, koliko gnojilnih snovi zgubijo? Ako bi imeli pripravna gnojišča in gnojnične jame, bi imeli mnogo gnojnice za prepotrebne travnike. Denar izdan za uredbo gnojniščnih jam nam bode čajal lepe obresti; nikdar se ne bode nobeden gospodar kesal, če jo je napravil.

Naj nam bode pravilo: Ne kupimo drugih gnojil, predno nismo izkoristili domačih, kajti ta imamo zastoj. Gnojnica se zametuje, umeten gnoj pa kapuje, kar je za gospodarstvo slabo ravnanje. B. S.

Razne novosti.

o 15 let staro dekle, ki sluti vodo. Na Benečanskem je neka Augusta Casagrande, ki ima to lastnost, da ve z gotovostjo povedati, kje se pod zemljo nahaja voda. Dekle je še le 15 let staro in baje zelo lepo. V navzočnosti večih ljudi je že našla 800 podzemskih virov s pomočjo šibe-bajalice, pri tem pa je bila vedno zelo razburjena, telo jej je sjalo, žila jej je burno bila in trdila je, da jej je vedno strašno vroče. Po svojem „delu“ pa je postala vedno zelo utrujena. To je pojav svoje vrste, dasi se večkrat ponavljajo enake osebe.

z Neverojetna surovost. V tvornici za stroje v Byt. ju (Beuthen) je 18 let stari ključavničarski pomočnik Wiczek zabodel 15 letnemu učencu Krošackemu žareč kos jekla v trebuh, ker je učenec jeklo nerodno prijel. Krošacky je takoj umrl, Wiczeka je pa sodišče obsodilo na poltretje leto stroge ječe.

Loterijske številke.

Gradec, 11. decembra 1909: 1, 12, 48, 44, 54.
Dunaj, „ „ „ 34, 87, 43, 15, 3.

Priporočamo našim rodbinam Kolinsko cikorijo.

Gostilna in kovačija

se odda sposobnim zakonskim srednjih let. Žena bi izvrševala gostilniško, mož kovaško obrt. Ponudbe najpozneje do 1. svečana 1910 na naslov: **Janez Drogenik, veleposestnik v imenu, pošta Podčetrtak.**

301 3-1

Listnica uredništva.

Gradec: Prihodnjič! Prosimo, le večkrat se oglasite, toda kolikor mogoče kratko! „Slov. km. kol. 1910“ smo Vam poslali. Tvrda letos ni inserirala. Bomo jo prihodnje leto zopet „nategnili“. Zdravi! — **A. O., Andritz:** Kakor bi rad v to številko, ni mogoče! Pride v božično, ki bo obsežnejša! Razložiti to na pristojnem mestu! Glede seje ti danes še ne vem! Vsekakor bo skoro gotovo kaka seja! Pridi, kakor hitro se pripelješ in doma pogledaš, kaj v Celje. Glede znakov in seje Z. S. N. M. ukrenil! Da si mi zdrav! — „**iz ormoške okolice:**“ Prihodnjič! Glede dopisiljavte listov primerno ukrenil. Zdravi! — **Št. Jurij ob j. ž.:** Kakor bi sicer rad v to številko, pa popolnoma nemogoče! Zdravi! — **Iz Zadreaške doline:** Istotako!

Izjava.

Podpisana Ivan Remic, posestnik in gostilničar v Šmartnem pri Gornjemgradu in Miha Karo, pos. na Vranskem, obžalujeva, da sva v vlogi na c. kr. okrajno glavarstvo v Celju g. dr. Riharda Karba, zdravnika na Vranskem, popolnoma neutemeljeno in krivično obdolžila zanemarjanja zdravniške dolžnosti ter se mu zahvaljujeva, da nam je odpustil krivične žalitve.

CELJE, dne 14. dec. 1909.

Ivan Remic. Miha Karo.

Naprodaj
ste dve hiši v Gaberju blizu tovarne, 15 minut od mesta po nizki ceni. — Več pove **Fran Pušnik,** Gaberje št. 86. 605 1

Ženitna ponudba

Radi boleznim sem primoran prodati mojemu 25 let staremu sinu, v svojem poklicu strokovnjaku, veleposest v industrijo in trgovino, z velikimi vinogradi in sadonosniki, eno uro od mesta. Ker je na ta način primoran se ženiti, a mu radi dosedanjega bivanja v tujini manjka poznanstva, je primoran s tem iskati deklico, dopadljivo zunanosti, primerne izobrazbe in dote, katera bi imela veselje do gospodarstva na deželi. — Dopisi se prosijo pod „**diskrecija častna reč**“ na upravništvo tega lista.

Prodaja hiše

z gostilno, pekarijo, in ostalimi poststranskimi prostori, z velikim vrtom in sadonosnikom na zelo prometnem prostoru v Mariji Bistrici, Zagorje — (Hrvatsko). — Ponudbe na lastnika **Josipa Jurinića, Marija Bistrica, Zagorje (Hrvatsko).** 294 1

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo za trgovino s papirjem se sprejme pri Goričar & Leskovšek v Celju.

Lep travnik

pet oralov velik, tik ob državni cesti blizu Prama proda pod ugodnimi pogoji dr. R. Pipuš v Mariboru. 89 3-2

Naprodaj ima

kreditna in stavbena zadruga „Lastni dom“ v Gaberju pri Celju (pisarna v Celju, Rotovski ulice, št. 12) na svojem posestvu v Gaberju

25 lepih stavbišč.

Tam se dobi tudi potrebni stavbeni kredit.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno postojno perjel
1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K. boljšega 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velefinega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K, najfinejši drsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg. dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica. 180 cm dolga. 118 cm široka. z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg. 58 cm širok. napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhamim poseljinim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K. 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h. 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko.

S. Benisch, Deschenitz, št. 199, Sumava, Češko.

Ženitna ponudba.

Tovarnar v starosti 50 let, želi znanja z izobraženo gospodično ali vdovo ne pod 30 let staro v svrhu ženitve, ki ima premoženja 8000 — 10.000 K. Tajnost zajamčena. — Samo resne ponudbe pod šifro „**Tovarna na deželi**“ na upravništvo tega lista.

Ugodna prilika.

Zaradi preselitve svoje trgovine v novo posojilnično hišo v Graški cesti prodajam vse stekleno in porcelanasto blago ter svetilke, ogledala in raznovrstna primerna božična in novoletna darila po zelo znižanih cenah.

Za mnogobrojen obisk se priporočam z velespoštovanjem

Fran Strupi, trgovec s steklenim in porcelanastim blagom, Celje, Graška cesta.

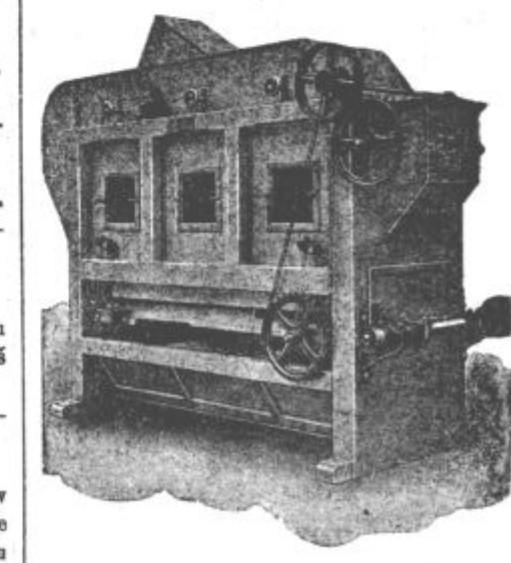
Suhe brezdimne

hruške

kilogram po 28 vin. Sladek lavantinski hrušovec po 12 vin. razpošilja graščina Schmelzhofen, pošta Wolfsberg Koroško. 289 2-1

Josip Čretnik

izdelovatelj umetnih mlinov in žag v Št. Jurju ob juž. žel.

Slika je posneta po mojem lastnem izdelku. Razpošiljam na malo in veliko vse potrebščine za mline in žage po najnižjih cenah. — Krasne reference!

*) Glej „Gospodarske paberke“ v „Nar. Listu“ št. 48. in 51.

Za Božične praznike in Novo leto

razpošilja perutnino, kakor: purane,
purice in kapune po najugod-
nejših cenah

Ant. Prosenak, Tepanja
pri Konjicah. 298 3-1

Kupujem lepe in dobre vrste

jabolka.

Kdor jih ima, naj mi takoj
naznanim nožino, vrsto in ceno.

Katarina Kovač, trgovina voća
Zagreb, Jelačićev trg.

298 3-2

Pozor!

Iz starih v nove
se lahko izpre-
menijo moške in
ženske obleke,
ako jih pošljete

v kemično barvarijo
M. Medveda v Šoštanj

s pripombo v kakšni barvi jih
želite imati. — Vsled skrbnega
apretiranja in gladenja v moji
delavnici dobi vsaka obleka lepo
fazono in izgleda kakor nova. —
Ako kdo želi obleko predružačiti,
mu svetujem, naj jo pred bar-
vanjem razpara; sicer to ni po-
trebno. V nujnih slučajih, kakor
pri žalnih oblekah i. dr. se delo
izvrši v najkrajšem času.

Najsolidneje delo!
Cene jako nizke!

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zajamčena neškodljiva sred-
stva za barvanje las so:

1. Vitkov „Vedno mlad“ plavo,
rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj
in trajno. Ena škatlja štiri krone.
2. Vitkov „Nucin“, stekleničica eno
krono.

Ta sredstva za barvanje las so se
jako dobro izkazala v tisoč slučajih.
Edino pristna iz kem. laboratorija

Fr. Vittek & Co., Praga II.

Zahtevajte samo Vitkove pre-
parate, vse druge
zavrnite!

Preklic. Zastoj v Celje!

Na poziv celjskega trg.
gremija sem primoran
vstaviti povrnitev vož-
nje in bodem začasno,
dokler ne bo pritožba
pri višjih oblastih re-
šena, dajal potrdila čez
plačane zneske ali pa
iste zneske daroval za
dr. sv. Cirila in Metoda.

R. Stermecki
narodni trgovec, Celje

Pozor!

50.000 parov čevljev, 4 pari samo 7.50 K.
Ker je več velikih tvrdk prišlo v denarne tež-
koče, sem dobil nalog veliko postavko čevljev
razprodati nizko pod proizvajalno ceno. Prodam
torej vsakomur 2 para čevljev na jermenčke
za gospode in 2 para čevljev za dame, usnje
rjavo ali črno, galoširane, z žrebli v podpiatih,
najelegantnejše in najnovejše fazone. Velikost
po številkah. Vsi štirje pari stanejo 7 K 50 v.
Pošilja se po poštnem povzeju. S. Urbach,
Krakov šte. 26. Zamena dovoljena tudi denar
nazaj!

PREPRIČAJTE SE

da dobite najcenejše in najboljše
blago samo pri tvrdki:

FRANTIŠEK MEJDR
Platnarna na stroj Usti n. Or. Hutvaid 10 (Češko)

Barhenti,
damasti, gradli, kanafasi, kretoni,
cefrli itd., vse po najnižji cenl.
Lastna tovarna. Zahtevajte povsod

Novo platno

z narodnim kolekom
komad 23 m za 16 kron franko.

Žveplenokisli amoniak

= (amonijev sulfat) =

vsebuje 20,6 do 21 odstotkov dušika in
ga je uporabljati kot gnojilo k vsaki
rastlini. K ozimni je gnojiti že jeseni
četrtino do tretjino vse množine, ostalo
pa v zgodnji spomladi.

75 kg amonijevega sulfata učinkuje
ravno toliko, kakor 100 kg čilskega solitra.
Amonijev sulfat ne sprijemlje prsti, za-
branjuje razne rastlinske bolezni, kakor
n. pr. rja itd. in prepreči poleganje žita.

Dušik je v amonijevem sulfatu ce-
neji, kakor v čilskem solitru in vporab-
ljanje sulfata pomenja torej veliko pri-
hranitev za kmetovalca.

Žveplenokisli amonijak, kakor vse
vrste zajamčenih umetnih gnojil prodaja
na veliko in malo

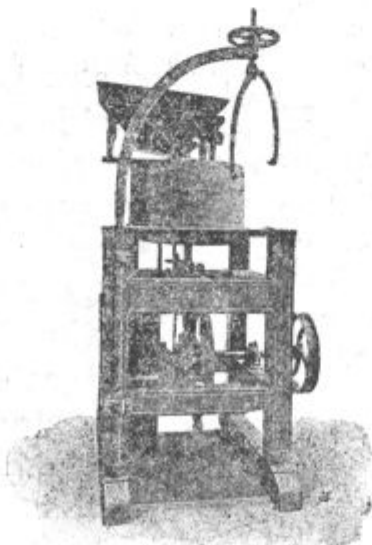
trgovina z železnino in poljedelj-
skimi stroji „MERRUR“

P. Majdič, Celje

Mline za žito

za rabo na gepelj in roko svojega
lastnega izdelka priporoča

Slika kaže mlin mojega izpopolnjenega izdelka;
moji mlini so bolj rabljivi, kakor konkur. izdelki.

Josip Čretnik

izdelovatelj umetnih mlinov in žag
v Št. Jurju ob juž. žel.

Cepljene trte

najboljše kakovosti vseh vrst
na običajnih podlagah pripo-
roča po znižani ceni:

Trsničarska zadruga
Sv. Bolfenk pri Središču.

Ceniki brezplačno!

Opozarjamo na našo specija-
liteto: muškati silvanec.

Pozor

trgovski pomočniki!

Dobro vpeljano trgovino z
mešanim blagom in gostilno
tik farne cerkve odda takoj

v najem

Ivan Saiko, Koprivnica
275 pri Rajhenburgu. 3-3

Za božični nakup

priporoča

Zvezna trgovina v Celju trgovcem po deželi

bogato zalogo svilnatoga papirja vseh vrst barv,

barvani jedno- in dvostranski papir,

peresa za rože, cvetje,

zlati in srebrni papir.

Jaslice in jaslične podobe, navadne in prešane v poli ter
prtički.

Laneta, šumeče zlato, zlata pena,

Božični okraski v kartonih sortirani od kron 2'—, 3'—,
4'— in naprej.

Odvetnik dr. Guidon Sernec

naznanja, da je s 25. novembrom tl.
otvoril svojo pisarno

v Ormožu v hiši g. dr. Omuleca

Božična in novoletna darila

vljudno
priporoča

Rafael Salmič

trgovina z urami in zlatnino v
„Narodnem domu“ v Celju.

Velika izber **novosti**, zlatih in srebrnih
verižic, priveskov, dolgih zaponk, zapestnic,
uhanov, prstanov, gospodskih in damskih
ur, nastavkov, jedilnih sprav, predmetov
v novem srebru, optičnih predmetov i. t. d.
Naročite cenike. Postrežba točna in solidna.

Božične razglednice

najnovejše, sortirane, sortimenti po
100 komadov. — Zahtevajte vzorce v

Zvezni trgovini v Celju.

Drsalice
in otroške sani
 po najnižji ceni pri
P. Majdič-u, Merkur
 v Celju.
Gramofoni.

Za božična in novoletna darila

priporočava novo došle kasete pismenega papirja, albumov za slike, dopisnice in poezije. — Velika izber božičnih in novoletnih dopisnic, božičnih okraskov itd. Največja zaloga barvanega in svilenega papirja vsake vrste, zlatega in srebrnega papirja, zlate pene, žice in perje za cvetlice, šumeče zlato, podobice za jaslice in napravljenih jaslic.

Na debelo.

Na drobno.

Goričar & Leskovšek, Celje.

Darujte za „Narodni sklad!“

Poštne hran. račun št. 54.366.
 Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju,
 Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan
 razun nedelj in praznikov
 od 8.—12. ure
 dopoldne.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov. denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagatelj, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.

Narodna dolžnost vsake slovenske gospodinje je, da zahteva v vsaki

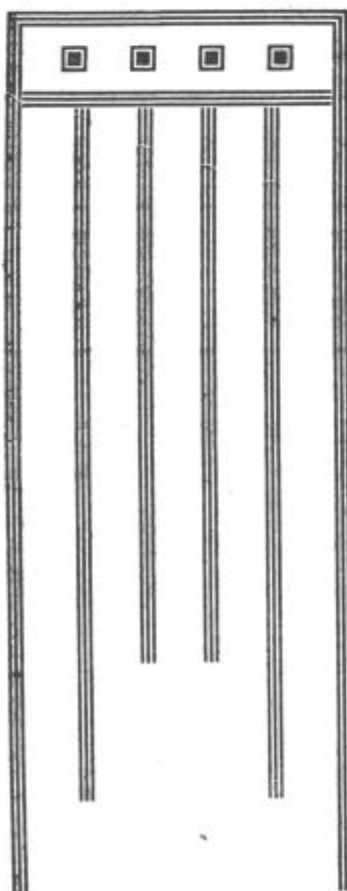
trgovini le izborno
 z znamko **„tiger“**

28 51-30

Pfeiferjevo pralno milo

iz milarne **Ivana Pfeifer**
 v **Spodnji Hudinji** pri Celju — pošta Celje.

Najboljši nakupovalni vir za božična in novoletna darila je Zvezna trgovina v Celju

ki prodaja po vseh mogočih cenah: albume, okvirje za slike, pisalne garniture, slikarske potrebščine, spominske knjige, albume za znamke in razglednice, kasete s pisemskim papirjem, notice za dame, šolske in tržne torbice, senčnike, krayone, Penkala-svinčnike, žgalne priprave in aparate za žganje slik in metalne plastike, tarso, rezljanje in batike, domače tiskarne, knjige s slikami za otroke, odtisne podobice v zvezkih, moderne skladne koledarje, moderne stenske slike itd.

Zahtevajte takoj naš seznamek modernega stenskega okrasja, v katerem bode te naši marsikaj pripravnega!